

Қыдыралина Лазат Муктаровнаның 6D060200 – Информатика мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынған «Жоғары оқу орнының ақпараттық білім беру ортасын кіріктірілген қорғаудың әдістері мен модельдері» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына ғылыми кеңесшінің

ПІКІРІ

Заманауи жоғары оқу орындарында ақпараттық-коммуникациялық технологиялар оқу процесінің маңызды элементтерінің бірі болып табылады. Алайда, жоғары оқу орындарының ақпараттық білім беру ортасының (ЖОО АББО) ақпараттық қауіпсіздік мәселелеріне (АҚ) және оның компоненті болып табылатын киберқауіпсіздікке (КҚ) назар аудармау, келеңсіз салдарға әкелуі мүмкін. Осыған байланысты, қазіргі жағдайда жоғары оқу орындары мен басқа да оқу орындарының АҚ-ны және КҚ-ны камтамасыз ету мәселелері өте маңызды.

ЖОО АББО КҚ-ны басқарудың қолданыстағы тәсілдері коммерциялық кәсіпорындарға немесе режимдік объектілерге негізделген. Алайда, білім беретін мекемелер мен жоғары оқу орындарының өзіндік ерекшеліктері бар. ЖОО АББО ақпараттық қауіпсіздігі мен киберқауіпсіздігін қаржыландыру бойынша шешім қабылдау, ақпаратты сенімді қорғауды камтамасыз етуге тән барлық факторларды ескере отырып, қаржыландыруды жүзеге асыруға мүмкіндік беретін процедураларға негізделуі тиіс.

Диссертациялық жұмыстың мақсаты шешімдерді қабылдауды қолдау жүйесін қолдана отырып, қорғаушының оңтайлы қаржылық стратегияларын іздеу және ЖОО АББО ақпараттың құпиялылығына, тұтастығына және қол жетімділігіне деструктивті әсерлердің саны үнемі өсуі жағдайында сәйкес қарсы іс-шаралар әзірлеу негізінде жоғары оқу орындарының ақпараттық білім беру ортасын қорғау әдістері мен модельдерін дамыту болып табылады.

Л.М. Қыдыралинаның алға қойған есептерді шешу үшін: ЖОО АББО қорғауды камтамасыз ету саласындағы алдыңғы зерттеулерге шолу мен талдауды орындау және ЖОО АББО киберқауіпсіздік жүйесіндегі инвестициялық процесс параметрлерінің әртүрлі қатынастары үшін, инвестициялауды басқару стратегияларын табу бойынша шешімдерді қабылдауды қолдау жүйесіне (ШҚКЖ) арналған модельдерді әзірлеу бағытындағы зерттеулердің өзектілігін негіздеді; ЖОО АББО киберқауіпсіздік жүйесіндегі инвестициялық процесс параметрлерінің әртүрлі қатынастары үшін, инвестициялауды басқару стратегияларын табу бойынша шешімдерді қабылдауды қолдау жүйесі үшін модель әзірледі; Петри желілерінің аппаратын пайдалана отырып ЖОО АББО киберқорғауын бейімделген басқарудың тұжырымдамалық моделін әзірлеу, сонымен қатар ЖОО АББО компьютерлік желілерінде пайдаланушының міндеттерін үлестіру моделін әзірлеу және ЖОО АББО қол жетімділік құқығын салыстыруға байланысты қол жетімділік құқығын бақылау әдістерін

толықтырды; «ЖОО АББО киберқауіпсіздігін инвестициялауды басқару стратегияларын табу бойынша шешімдерді қолдау жүйесі» компьютерлік бағдарлама әзірлеу және модельдің дұрыстығын тексеру мақсатында, инвестициялаудың әртүрлі нұсқаларының стратегиялары үшін компьютерлік модельдеу орындады.

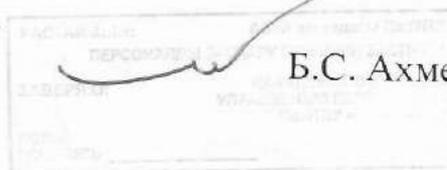
Жұмыстың ғылыми нәтижелердің практикалық маңыздылығы: VisualStudio 2017 ортасында ЖОО АББО қорғалуын бағалау есептерін шешу үшін («IDSS ШҚҚЖ модулі – ақпаратты қорғау құралдарын (АҚК) таңдау үшін Парето әдісі»), ЖОО АББО үшін ақпаратты қорғау жүйесін жобалау кезінде онтайлы таңдау және ЖОО АББО киберқауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін рационалды қаржы стратегияларын таңдау («ЖОО АББО киберқауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін рационалды қаржы стратегияларын таңдау (IDSS)») алгоритмдерін жүзеге асыратын қолданбалы бағдарламалық өнімдерді әзірлеу болып табылады.

Диссертациялық жұмыстың нәтижелері мен негізгі тұжырымдары халықаралық конференциялардың материалдарында, бес мақаласы ҚР Білім және Ғылым министрлігі Білім және ғылым саласында сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған ғылыми басылымдарда, үш мақаласы Scopus деректер қорындағы импакт факторлы ғылыми журналда жарияланды.

Диссертацияның нәтижелері Украинаның биоресурстарды және табиғатты пайдалану ұлттық университеті, «Ақпараттық технологиялар» факультетінде және «Семей қаласының Шәкәрім атындағы университет» коммерциялық емес акционерлік қоғамы, «Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар» факультетінің оқу процесіне енгізілді.

Ғылыми зерттеу жұмысы толық аяқталған жұмыс деп есептеп, Қыдыралина Лазат Муктаровнаның 6D060200 – «Информатика» мамандығы бойынша «Жоғары оқу орнының ақпараттық білім беру ортасын кіріктірілген қорғаудың әдістері мен модельдері» тақырыбындағы диссертациялық жұмысын қорғауға ұсынуға болады.

Ғылыми кеңесші,
техника ғылымдарының докторы,
профессор

Б.С. Ахметов